Eduskunta
Hallintovaliokunta

**U 63/2026 vp**

# Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Europol asetukseksi

Pyydettynä lausuntona otsikkoasiassa:

**Yleistä**

Suomen poliisissa on Europolin perustamisesta lähtien katsottu yleisesti, että vahva laajoilla toimivaltuuksilla toimiva Europol on Suomen etu. Meillä on katsottu ja on syytä ymmärtää, että kansalliset resurssimme eivät yksinään riitä rajat ylittävän vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaan ja kaikki tuki on etumme mukaista.

**Europolin ydintoiminnan tehostaminen**

Europol on luonteeltaan ensisijaisesti tietojen käsittelyyn, analysointiin ja yhdistämiseen keskittyvä jäsenvaltioita palveleva virasto. Suurimman esteen Europolin optimaaliselle toiminnalle aiheuttaa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten puutteellinen kyky tai halu toimittaa Europolille sen toimintaansa varten tarvitsemat tiedot. Nyt käsillä olevassa asetusehdotuksessa on jäsenvaltioilla olevien velvoitteiden seurantaa tehostettu ja annetaan Europolille uusia tiedonsaantimahdollisuuksia, joihin valtioneuvosto aivan oikein suhtautuu myönteisesti.

Suomen poliisissa pidetään tärkeänä, että Europolilla on toimivalta tukea vakavan ja järjestäytyneen rajat ylittävän rikollisuuden ja terrorismin torjuntaa riippumatta käsillä olevan teon motiivista.

Valitettavaa on, että jo nyt useiden jäsenvaltioiden esittämissä kannoissa näkyy kielteistä suhtautumista uusiin velvoitteisiin usein kansalliseen suvereenisuuteen vedoten, kun suomalaiselle poliisille tämä näyttää lähinnä halulta pitää yllä mahdollisuutta olla puuttumatta epäiltyyn rikollisuuteen.

EU-virastojen välisen yhteistyön tehostaminen on myös tiedonsaannin ja sen tarkoituksenmukaisen jakamisen kannalta toivottava uudistus.

Toiminnalliselta kannalta Valtioneuvoston myönteinen suhtautuminen Schengenin säännöstöön assosioituneille maille säädettävälle erityiselle yhteistyökehykselle on erinomainen asia. Vapaan liikkuvuuden alueella esteet poliisiyhteistyölle eivät ole mitenkään perusteltuja.

**Teknologinen kehitystyö**

Tärkeä osa uudistusehdotusta on teknologisia valmiuksia ja innovointia koskeva IV luku. Suomen lainvalvontaviranomaisten kannalta olisi erinomaista, mikäli Europoliin saataisiin toteutettua ehdotuksen mukainen eurooppalainen poliisipilviratkaisu. Tämä mahdollistaisi huomattavasti nykyistä nopeamman ja joustavamman yhteisen tietojen käsittelyn ja vaihtamisen. Lisäksi poliisipilven avulla olisi ratkaistavissa nykyisiä kansallisia esteitä Europolin tarjoamien digitaalisten ratkaisujen käytön osalta sekä näin vähentäisi tarvetta luoda päällekkäisiä kansallisia ratkaisuja sellaisiin tarkoituksiin, joihin jo on olemassa oleva ratkaisu tarjolla käytännössä ilmaiseksi. Yleisesti on erinomainen asia, että ehdotus näiltä osin lisäisi eurooppalaista digitaalista suvereniteettia.

Jaan valtioneuvoston myönteisen suhtautumisen ehdotuksen tietoteknisiin, digitaalisiin ja pilvi-infrastruktuuria koskeviin uudistuksiin.

**Organisaatiouudistukset**

Ehdotus sisältää myöskin sekä Europoliin itseensä että myös jäsenvaltioihin kohdistuvia organisatorisia uudistusvelvoitteita.

Jäsenvaltioihin kohdistuu yleinen velvoite vahvistaa kansallisen yksikön roolia ja asemaa. Tavoite on eurooppalaisesta näkökulmasta hyvinkin perusteltu. Monessa jäsenvaltiossa Europolin kansallinen yksikkö, jollainen siis on pitänyt perustaa jo silloin kun Europol ensimmäisen kerran perustettiin, on auttamattoman aliresursoitu ja käytännössä huonosti kykenevä täyttämään ne velvoitteet, joita Europol asetus on jäsenvaltioille jo asettanut. Kansallisesta näkökulmasta ehdotus kuitenkin sanamuotonsa mukaan puuttuisi mahdollisesti Poliisihallituksen ja Keskusrikospoliisin väliseen työnjakoon, niiltä osin, kun puhutaan rikostorjunnan kansallisten prioriteettien asettamisesta ja lainvalvontaviranomaisten välisestä koordinaatiosta. Edellä sanottu on valtioneuvoston kannassa otettu hyvin huomioon.

Ehdotukseen sisältyvät uudet toiminnot, joihin jäsenvaltioilta edellytetään edustusta saattavat toteutuessaan aiheuttaa henkilöresurssiongelmia pienissä jäsenvaltioissa.

Europolin omaan toiminnalliseen organisaatioon on ehdotettu huomattavia muutoksia erityisesti niiltä osin kuin kyse on operatiivisista keskuksista, joiden sääntelyyn asetustasolla Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti. Varaukselliseen suhtautumiseen on syytä yhtyä siitä näkökulmasta, että joustava ja reagoiva organisaatiorakenne on yleensä parempi, kuin sitova. Yleensä on pidettävä hyvänä sellaista johtamistapaa, jossa asetetaan selkeät tavoitteet, mutta jätetään liikkumavaraa sille, miten tavoitteet toteutetaan. Todennäköisesti operatiivisen organisaatiorakenteen yksityiskohtaisen sääntelyn yhtenä tavoitteena on toiminnoille tarvittavan rahoituksen varmistaminen tulevaisuudessa.

**Päätösvalta ja budjetti**

Valtioneuvosto suhtautuu kriittisesti komission aseman vahvistamiseen Europolin hallintoneuvostossa ja pääjohtajan nimitysmenettelyssä. Rikostorjunnan kannalta on vaikea nähdä mitä haittaa olisi siitä, jos komissio saisi yhden edustajan sijasta kaksi

hallintoneuvostoon, jossa on edustettuna 27 jäsenvaltioita tai miksi olisi parempi, että pääjohtajan nimittää ministerineuvosto eikä hallintoneuvosto komission tekemän listauksen pohjalta.

Lopuksi on todettava, että vaikka on hyvä, että Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen käsittelyssä ei tulisi ennakoida tulevaa monivuotista rahoituskehyskautta, on kuitenkin niin että nyt jo on nähtävissä, että ehdotettujen uudistusten toteutettavuus riippuu siitä, miten paljon niiden toteuttamiseen allokoidaan budjetissa varoja ja toiminnalliselta kannalta olisi surullista, mikäli rikostorjuntatavoitteet osoittautuisivat toissijaisiksi.

Anssi Kangas

Allekirjoittaja Anssi Kangas
DN: cn=Anssi Kangas, c=FI, o=Poliisihallitus, ou=Poliisitoimintayksikkö, email=anssi.kangas@poliisi.fi
Syy: Olen dokumentin tekijä
Päivämäärä: 2026.11.02 09:45:10 +02'00'

Anssi Kangas, Poliisitarkastaja

**Poliisihallitus**
Opastinsilta 12 B, PL 1000, 00521 Helsinki
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi